

Suvestinė redakcija nuo 2014-11-01 iki 2017-08-18

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2001, Nr. [58-2108](#), i. k. 1012330ISAK00000220

Nauja redakcija nuo 2014-11-01:

Nr. [3D-289](#), 2014-05-21, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05583

**LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO
MINISTRAS**

**ĮSAKYMAS
DĖL KILMĖS KNYGŲ NUOSTATŲ PATVIRTINIMO**

2001 m. birželio 29 d. Nr. 220
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu:

1. T v i r t i n u pridedamus:

- 1.1. Pieninių galvijų kilmės knygų nuostatus;
- 1.2. Mėsinių galvijų kilmės knygų nuostatus;
- 1.3. Veislinių kiaulių kilmės knygos nuostatus;
- 1.4. Veislinių arklių kilmės knygų nuostatus;
- 1.5. Veislinių avių kilmės knygų nuostatus;
- 1.6. Veislinių ožkų kilmės knygų nuostatus;
- 1.7. Veislinių žuvų kilmės knygų nuostatus.

2. P a v e d u Valstybinei gyvulių veislininkystės priežiūros tarnybai prie Žemės ūkio ministerijos vykdyti 1 punktu patvirtintų nuostatų vykdymo priežiūrą.

L. E. ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO PAREIGAS

KĘSTUTIS KRISTINAITIS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2014 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr. 3D-289
redakcija)

PIENINIŲ GALVIJŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Pieninių galvijų kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais galvijų veisimą, tapatybės nustatymą, registravimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) rekomendacijomis, 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyvos 2009/157/EB dėl grynaveislių veislinių galvijų (OL 2009 L 323, p. 1), 1984 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimo 84/419/EEB, nustatančio galvijų registravimo kilmės knygose kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 6 tomas, p. 107), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. gegužės 29 d. Komisijos sprendimu 2007/371/EB (OL 2007 L 140, p. 49), ir 2005 m. gegužės 17 d. Komisijos sprendimo 2005/379/EB dėl grynaveislių veislinių galvijų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų kilmės pažymėjimų ir juose nurodytos informacijos (OL 2005 L 125, p. 15) reikalavimais.

2. Į pieninių galvijų kilmės knygas (toliau – kilmės knygos) įrašomi pieniniai galvijai, (toliau – galvijai) atitinkantys nuostatų reikalavimus. Nuostatai taikomi nuo jų įsigaliojimo datos naujai įrašomiems galvijams. Kiekvienai galvijų veislei tvarkoma atskira kilmės knyga.

II. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMAS

3. Kilmės knygų duomenis kaupia, sistemina, saugo ir ataskaitas teikia VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC).

4. Kilmės knygas tvarko žemės ūkio ministro įsakymais pripažintos galvijų veislininkystės institucijos ŽŪIKVC interaktyviojoje duomenų bazėje.

5. Į kilmės knygas įrašomi galvijai ir jų prieauglis turi būti registruoti, jų tapatybė nustatyta pagal galiojančią tvarką. Pripažįstami tik tie įrašomų galvijų protėviai, kurie buvo suženklinti pagal galiojusius galvijų produktyvumo kontrolės nuostatus.

6. Kilmės knygos suskirstytos į pagrindinį ir papildomą (P) skyrius. Pagrindinis skyrius suskirstytas į A, B ir C poskyrius. Į atitinkamus kilmės knygos skyrius galvijai įrašomi pagal galvijų kilmę, produktyvumą, veislinę vertę.

7. Galvijų, įrašomų į pagrindinį kilmės knygos skyrių, turi būti žinoma tėvų ir protėvių kilmė (ne mažiau kaip dviejų kartų) ir tie protėviai turi būti įrašyti į tai pačiai veislei skirtą kilmės knygą, jų produktyvumas, veislinė vertė ir jie turi atitikti selekcijos programoje numatytus rodiklius.

8. Į pagrindinį kilmės knygos skyrių įrašomų karvių, o įrašomų telyčių – motinų produktyvumas (primelžto pieno kiekis (kg), pieno riebalų ir baltymų kiekis (kg)) per geriausią užbaigtą laktaciją turi siekti 70 proc. atitinkamos veislės populiacijos paskutiniųjų trijų produktyvumo kontrolės metų vidurkį.

9. Galvijai, turintys eksterjero ydų (dviguba ketera, kuprota arba labai įlinkusi nugara (ar juosmuo), aukštas uodegos „prisegimas“, „stogo“ formos užpakalis, krūtinės įsmaugimas už menčių, karvių „buliška“ galva, „drambliškas“ ar „kardiškas“ kojų pastatymas) į pagrindinį kilmės knygos skyrių neįrašomi, o jeigu jau įrašyti – išbraukiami.

10. Buliai į kilmės knygą įrašomi, jei žinoma ne mažiau kaip 4 kartų kilmė, žinomas kilmės moteriškosios lyties protėvių produktyvumas, o vyriškosios lyties protėvių žinoma veislinė vertė, ir jei atitinka kilmės knygos A ir B poskyrių reikalavimus.

11. Genofondo taryba gali nuspręsti leisti įtraukti genofondo išsaugojimui naudojamus bulius, neatitinkančius nuostatų reikalavimų.

12. Į kilmės knygos skyrius (poskyrius) galvijai, atsižvelgiant į jų kilmę, įrašomi:

Tėvai, įrašyti į kilmės knygos skyrius (poskyrius)			Palikuonys, įrašomi į kilmės knygos skyrius (poskyrius)	
Tėvas	Motina	Suporavus išeina	Moteriškos lyties	Vyriškos lyties
A	A		A	A
A	B		A	B
A	C		B	neįrašoma
A	P		P arba C	neįrašoma
A	Neįrašyta		P	neįrašoma
B	A		B	B
B	B		B	B
B	C		B	neįrašoma
B	P		P arba C	neįrašoma
B	Neįrašyta		P	neįrašoma

Tėvai, įrašyti į kilmės knygos skyrius (poskyrius)			Palikuonys, įrašomi į kilmės knygos skyrius (poskyrius)	
Nežinomas	A, B, C, P		P	neįrašoma

13. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai galvijai, kurių žinoma ne mažiau kaip keturių kartų kilmė, į B poskyrį – kurių žinoma ne mažiau kaip trijų kartų kilmė, į C poskyrį įrašomos karvės ir telyčios, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Visų kilmės moteriškosios lyties protėvių produktyvumas turi būti žinomas.

14. Karvės ir telyčios, neatitinkančios pagrindinio skyriaus reikalavimų, įrašomos į papildomą kilmės knygos skyrių, tačiau jos privalo atitikti veislės standartą ir įrašomų karvių, o įrašomų telyčių – motinų produktyvumas (primelžto pieno kiekis (kg), pieno riebalų ir baltymų kiekis (kg)) turi būti žinomas.

15. Karvės ar telyčios, kurių motina ir motinos motina yra įrašytos į kilmės knygos papildomą skyrių, o tėvas, tėvo tėvas ir pastarojo tėvo tėvas buvo įrašyti į kilmės knygos pagrindinį skyrių, yra laikomos grynaveislėmis ir gali būti įrašomos į kilmės knygos pagrindinį skyrių.

16. Iš kitų šalių įvežtas galvijas įrašomas į tą skyrių (poskyrį), kuris nurodytas galvijo kilmės pažymėjime, o jei nenurodytas – įrašomas į tą kilmės knygos poskyrį, kurio kriterijus jis atitinka pagal nuostatus, nurodant jo individualų numerį ir kilmės knygos, į kurią galvijas buvo pirmą kartą įrašytas, numerį.

17. Grynaveisliai galvijai arba skirtingų veislių grynaveislių galvijų palikuonys naujai veislei skirtos kilmės knygos sudarymo laikotarpiu gali būti tiesiogiai įrašomi į naujos kilmės knygos pagrindinį skyrių. Naujos veislės sukūrimo laikotarpis apibrėžiamas pripažintų veislininkystės institucijų (asociacijų) veislės kūrimo programoje, kuri turi būti apsvarstyta Veislininkystės institucijų pripažinimo komisijoje ir patvirtinta Žemės ūkio žemės ūkio ministro įsakymu. Naujai veislei priskiriamas pavadinimas, kurio nebūtų galima supainioti su jau esančios veislės pavadinimu. Kai galvijas arba vienas iš jo tėvų jau yra įrašyti į kitą galiojančią kilmės knygą, įrašant galviją į naujai veislei skirtos kilmės knygos pagrindinį skyrių pateikiama nuoroda su galiojančios kilmės knygos pavadinimu ir pradiniu kilmės knygos numeriu.

18. Įrašant galviją į kilmės knygą registruojami šie duomenys:

18.1. galvijo laikojo vardas, pavardė / pavadinimas, adresas ir telefono numeris, ūkio kodas ŽŪIKVC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

18.2. galvijo atvedimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę / pavadinimą ir adresą;

18.3. veislė, veislės kraujo dalys, atvedimo data, lytis, spalva, vardas (jei buvo suteiktas), individualus numeris ir kilmės knygos numeris (karvių ir telyčių individualus numeris atitinka kilmės knygos numerį, buliams suteikiamas naujas kilmės knygos numeris);

18.4. protėvių iki trečiosios kartos atvedimo datos, individualūs numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris) ir pagrindiniai produktyvumo (kiekviena motinos laktacija atskirai, pažymint iš jų geriausią ir visų užbaigtų laktacijų vidurkį, o motinos ir tėvo motinos – geriausią laktaciją ir visų užbaigtų laktacijų vidurkį) ir veislinės vertės rodikliai;

18.5. žinomi karvės eksterjero įvertinimo ir produktyvumo rodikliai per kiekvieną užbaigtą 305 d. ar trumpesnę laktaciją, pieno kiekis, pieno riebumas, baltymingumas, pieno riebalų ir baltymų kiekis;

18.6. karvės sėklinimo datos ir buliai, kurių sperma jos apvaisintos, apsiveršiavimų datos ir rezultatai (veršiavimosi lengvumas, atvesto veršelio lytis, individualus numeris ir kt.);

18.7. galvijo būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).

19. Iš kilmės knygos galvijai gali būti išbraukti paaiškęs, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka reikalavimų.

20. Jei galvijų laikytojas kelis kartus pateikia neteisingus kilmės duomenis, pripažinta veislininkystės institucija turi teisę atsisakyti įrašyti į kilmės knygą tos bandos galvijus.

21. Į kilmės knygą įrašomų galvijų kilmė tikrinama DNR ar kitais tinkamais metodais ir tvarkoma paveldimų ligų apskaita. Kilmę privaloma tikrinti:

21.1. visų veislei atrenkamų veislinių buliukų ir jų motinų;

21.2. telyčaičių, gautų embrionų persodinimo metodu;

21.3. veislinių telyčaičių, atvestų karvių, kurios buvo sėklintos skirtingų bulių sperma tos pačios rūšies metu, arba atvestų anksčiau negu 270 d. arba vėliau negu po 295 d. nuo motinos apvaisinimo datos;

21.4. kas 500-osios į kilmės knygą kalendoriniais metais įrašomos karvės ar telyčios;

21.5. jei per paskutiniuosius kalendorinius metus iš tirtų mėginių bandoje buvo nustatyta daugiau kaip 20 proc. kilmės klaidų, tai einamaisiais metais atitinkamoje bandoje kilmė tikrinama kas 50-osios į kilmės knygą įrašomos karvės ar telyčaitės.

22. Embrionų persodinimo būdu gauto prieauglio kilmė pažymima raidėmis ET ir nurodomi genetiniai jo tėvai.

23. Selekcijos programai atrenkami galvijai, kilę iš žinomų paveldimų ligų genų nešiotojų, tiriami genetinėje laboratorijoje atitinkamos tikros ligos nustatymo (Pieninių galvijų kilmės knygų nuostatų priedas).

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

24. Pieninio galvijo kilmės pažymėjimas (toliau – kilmės pažymėjimas) sudaromas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti, žemės ūkio ministro įsakymu pripažinta galvijų veislininkystės institucija, galvijo laikytojai prašant.

25. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

25.1. šis sakiny: „Kilmės pažymėjimas Bendrijos vidaus prekybai, išduotas pagal Komisijos sprendimą 2005/379/EB“;

25.2. pripažintos veislininkystės institucijos, išdavusios kilmės pažymėjimą, pavadinimas;

25.3. kilmės knygos pavadinimas;

25.4. galvijo vardas (jei buvo suteiktas), individualus numeris;

25.5. kilmės knygos skyrius, kuriame įregistruotas galvijas;

25.6. atvedimo data, lytis, veislė ir veislių kraujo dalys;

25.7. atvedimo vieta (savininko vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas);

25.8. galvijo laikytojo vardas, pavardė / pavadinimas ir adresas;

25.9. galvijo kilmė, nurodant tėvus ir protėvius (ne mažiau kaip iki trečios kartos) ir visus 18.4 punkte reikalaujamus duomenis. Jeigu tam tikri tėvų ir protėvių duomenys nėra žinomi, nurodoma priežastis – įvykis (kritimas, brokavimas, nutraukta kontrolė) ir data;

25.10. naujausieji galvijo produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;

25.11. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

25.12. naujaisi galvijo ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys, jeigu jie nuo kilmės pažymėjimo išdavimo datos yra pasikeitę, savininko pasikeitimo metu pateikiami kilmės pažymėjimo priede arba išduodamas naujas kilmės pažymėjimas su naujausiais laikytojo, galvijo ir jo protėvių kilmės, produktyvumo ir veislinės vertės duomenimis;

25.13. jei pažymėjimas išduodamas veršingos telyčios laikytojai, nurodomas telyčią apvaisinusio buliaus individualus numeris ir apvaisinimo data;

25.14. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

26. Prie galvijo, kuris yra paveldimų ligų genų nešiotojas, vardo, jei vardo neturi, tai prie individualaus numerio, įrašoma sutartinė paveldimos ligos pavadinimo santrumpa (Pieninių galvijų kilmės knygų nuostatų priedas).

27. Išduodamiems kilmės pažymėjimams registracijos numeris suteikiamas automatiškai duomenų bazėje spausdinimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

28. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja VGVPT.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

29. Reprodukcijos tikslu (spermos gamybai arba kergimui) į kilmės knygą įrašomiems Lietuvoje atrinktiems buliams suteikiami kilmės knygos numeriai, tęsiant ankstesnių kilmės knygų numerių seką. Prie karvių ir telyčių individualaus numerio pažymimas kilmės knygos skyrius.

30. Jei Lietuvoje tvarkomos dvi ir daugiau skirtingoms pripažintoms veislininkystės institucijoms priklausančios giminingų veislių populiacijos galvijų kilmės knygos, tai karvės ir telyčios gali būti įrašomos tik vienoje iš tų kilmės knygų.

31. Jei gyvulių laikytojas laiko skirtingų veislių galvijus ir yra skirtingų pripažintų galvijų veislininkystės institucijų narys, galvijai įrašomi į atitinkamos veislės galvijų kilmės knygą.

32. Kilmės pažymėjimai ir kiti galvijų apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo suformuoti ir išduoti tiesiogiai iš ŽŪIKVC duomenų bazės. Kilmės pažymėjimuose galvijų pirkėjui turi būti nurodyta ne mažiau informacijos, negu reikalaujama nuostatuose.

GALVIJŲ PAVELDIMOS LIGOS

Paveldimoji liga	Ligos geno nešiojo tarptautinis žymėjimas
Weaver sindromas – progresuojanti degeneratyvi mieloencefalopatija	CW
BLAD (letalinė) – galvijų leukocitų sukibimo nepakankamumas	BL
DUMPS (letalinė) – uridino menofostazės sintezės nepakankamumas	DP
Citrulinemia (letalinė) argininosucinato–sintezės nepakankamumas	CP
CVM (letalinė) – stuburo išsigimimų kompleksas	CV
BSMA – galvijų stuburo raumenų atrofija	BSMA
Lanksčių kojų sindromas	LL
Mulefoot – „Mulo“ kojos	MF
„Voro“ kojų sindromas	CS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2014 m. gegužės 21 d. įsakymo
Nr. 3D-289 redakcija)

MĖSINIŲ GALVIJŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Mėšinių galvijų kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais galvijų veisimą, tapatybės nustatymą, registravimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų tvarkymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) rekomendacijomis, 2009 m. lapkričio 30 d. Tarybos direktyvos 2009/157/EB dėl grynaveislių veislinių galvijų (OL 2009 L 323, p. 1), 1984 m. liepos 19 d. Komisijos sprendimo 84/419/EEB, nustatančio galvijų registravimo kilmės knygose kriterijus (*OL 2004 m. specialusis leidimas, 3 skyrius, 6 tomas, p. 107*), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. gegužės 29 d. Komisijos sprendimu 2007/371/EB (OL 2007 L 140, p. 49), ir 2005 m. gegužės 17 d. Komisijos sprendimo 2005/379/EB dėl grynaveislių veislinių galvijų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų kilmės pažymėjimų ir juose nurodytos informacijos (OL 2005 L 125, p. 15) reikalavimais.

2. Kiekvienai galvijų veislei tvarkoma atskira mėšinių galvijų kilmės knyga (toliau – kilmės knyga).

3. Į kilmės knygas įrašomi galvijai, atitinkantys nuostatų reikalavimus, ir kurių vykdoma produktyvumo kontrolė. Galvijai į kilmės knygas įrašomi jų savininkų prašymu.

II. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMAS

4. Kilmės knygų duomenis kaupia, sistemina, saugo ir ataskaitas teikia VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC).

5. Kilmės knygas tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažinta galvijų veislininkystės institucija ŽŪIKVC interaktyviojoje duomenų bazėje.

6. Į kilmės knygas įrašomi galvijai ir jų prieauglis turi būti registruoti, jų tapatybė nustatyta pagal galiojančią tvarką. Pripažįstami tik tie įrašomų galvijų protėviai, kurie buvo suženklinti pagal tuo metu galiojusius galvijų produktyvumo kontrolės nuostatus.

7. Kilmės knygos suskirstytos į pagrindinį ir papildomą (D) skyrius. Pagrindinis skyrius suskirstytas į elitinių galvijų (E), A, B ir C poskyrius.

8. Pirmą kartą į kilmės knygos skyrius (poskyrius) palikuonys įrašomi atsižvelgiant į tėvų kilmę ir jų įrašymą į tam tikrą kilmės knygos skyrių (poskyrį):

Palikuonių įrašymas į kilmės knygos poskyrius				
Tėvai, įrašyti į kilmės knygos skyrius (poskyrius)		Suporavus išeina	Palikuonys, įrašomi į kilmės knygos skyrius (poskyrius)	
Tėvas	Motina		Vyriškosios lyties palikuonys	Moteriškosios lyties palikuonys
A A A A A	A B C D Neįrašyta	⇒	A Tik B Negalima įrašyti Negalima įrašyti Negalima įrašyti	A Tik B Tik B C D
B B B B Nežinomas	A B C D Neįrašyta	⇒	Tik B Tik B Negalima įrašyti Negalima įrašyti Negalima įrašyti	Tik B Tik B Tik B C D

9. Buliai į kilmės knygą įrašomi, jei žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų jų kilmė, ir jeigu atitinka kilmės knygos A ir B poskyrių reikalavimus.

10. Atlikus mėšinių galvijų individualų įvertinimą, galvijai gali būti perkelti į kitą kilmės knygos poskyrį atsižvelgiant į šiuos kriterijus:

10.1. buliai – atsižvelgiant į veislinę vertę, kompleksinio įvertinimo indeksą, atitiktį veislei, raumeningumą, eksterjerą ir palikuonių penėjimosi bei mėšines savybes;

10.2. karvės – atsižvelgiant į veislinę vertę (veislės tipo atitiktį, raumeningumą ir eksterjerą, reprodukcines savybes – pagal veršiavimosi lengvumą, laikotarpį tarp veršiavimųsi, veršelių stambumą ir išsaugojimą).

11. Į elitinių (E) galvijų poskyrį įrašomi buliai, kurių tėvas ir motina buvo įrašyti į elitinių galvijų poskyrį ir yra teigiamai įvertinti pagal palikuonių penėjimosi ir mėšines savybes. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 6 taškais, veislinės vertės indeksas yra ne mažesnis kaip 106. Į elitinių galvijų poskyrį įrašomų galvijų kilmė turi būti patvirtinta DNR metodu.

12. Į A poskyrį įrašomi buliai, kurių tėvas buvo įrašytas į elitinių galvijų arba į A poskyrį, o motina į ne žemesnį kaip A poskyrį. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras turi būti įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Veislinės vertės indeksas yra ne mažesnis kaip 90.

13. Į B poskyrį įrašomi buliai, kurių tėvas buvo įrašytas į kilmės knygos B poskyrį, o motina į ne žemesnį kaip C poskyrį. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Veislinės vertės indeksas yra ne mažesnis kaip 80.

14. Į elitinių galvijų poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Tėvas įrašytas į kilmės knygos A poskyrį, o motina į ne žemesnį kaip B poskyrį. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 6 taškais. Kilmės knygoje nurodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi lengvumas, veršelių išsaugojimas ir stambumas, palikuonių priesvoris per pirmąsias 210 gyvenimo dienų. Pirmaveršių karvių produktyvumas turi sudaryti ne mažiau kaip 90 proc., o antraveršių - 95 proc. vidutinio tos veislės suaugusių karvių produktyvumo (po trečiojo apsiveršiavimo ir vyresnių). Karvių produktyvumas nustatomas pagal veršelio priesvorį nuo gimimo iki 210 d. amžiaus.

15. Į A poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma dviejų kartų kilmė. Tėvas buvo įrašytas į A, motina į C poskyrius. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nurodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi lengvumas, veršelių išsaugojimas, stambumas.

16. Į B poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma dviejų kartų kilmė. Tėvas įrašytas į B, o motina į ne žemesnį kaip C poskyrius. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nurodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi lengvumas, veršelių išsaugojimas, stambumas.

17. Į C poskyrį įrašomos karvės, kurių žinoma bent vienos kartos kilmė. Tėvas įrašytas į kilmės knygos B, o motina į ne žemesnį kaip D poskyrius. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Būtinai nurodomas pirmojo apsiveršiavimo amžius, laikotarpis tarp apsiveršiavimų, veršiavimosi lengvumas, veršelių išsaugojimas, stambumas.

18. Į kilmės knygos papildomą (D) skyrį įrašomos karvės, atitinkančios veislės tipą. Atitiktis veislės tipui, raumeningumas ir eksterjeras turi būti įvertinti ne mažiau kaip 5 taškais. Duomenys apie kilmę, pirmojo apsiveršiavimo amžių, veršiavimosi lengvumą, veršelių išsaugojimą ir stambumą nebūtinai.

19. Grynaveisliai galvijai arba skirtingų veislių grynaveislių galvijų palikuonys naujai veislei skirtos kilmės knygos sudarymo laikotarpiu gali būti tiesiogiai įrašomi į naujos kilmės knygos pagrindinį skyrį. Naujos veislės sukūrimo laikotarpis apibrėžiamas pripažintų veislininkystės institucijų (asociacijų) veisimo programoje. Naujai veislei priskiriamas pavadinimas, kurio nebūtų galima supainioti su jau esančios veislės pavadinimu. Kai galviją arba vieną iš jo tėvų jau yra įrašytas į kitą galiojančią kilmės knygą, įrašant galviją į naujai veislei skirtą kilmės knygą, pateikiama nuoroda su galiojančios kilmės knygos pavadinimu ir pradiniu kilmės knygos numeriu.

20. Galvijų savininkai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad pripažintos veislininkystės institucijos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų galvijų įrašymo į aukštesnį kilmės knygos skyrių (poskyrį). Komisija, išanalizavusi galvijo kilmę ir apžiūrėjusi vietoje, gali galviją perkelti į aukštesnį skyrių (poskyrį), jei jis atitinka tam kilmės skyriui keliamus reikalavimus.

21. Iš kitų šalių įvežtas galvijas įrašomas į tą skyrių (poskyrį), kuris nurodytas galvijo kilmės pažymėjime arba, jei nenurodytas, – įrašomas į tą kilmės knygos poskyrį, kurio kriterijus jis atitinka pagal nuostatus, nurodant jo individualų numerį ir kilmės knygos, į kurią galvijas buvo pirmą kartą įrašytas, numerį.

22. Įrašant į kilmės knygą registruojami šie duomenys: galvijo savininkas, jo adresas, ūkio kodas, telefono numeris, galvijo atvedimo vieta, data, lytis, spalva, individualus numeris, tėvų ir motinų individualūs numeriai, veislinės vertės rodikliai, produktyvumo kontrolės duomenys (atvesto galvijo svoris, svoris atjunkymo metu ir 365 d. amžiaus), bulių vertinimo pagal palikuonių penėjimosi ir mėsinės savybes rodikliai, kilmės knygos skyriai (poskyriai).

23. Iš kilmės knygos galvijai gali būti išbraukti paaiškėjus, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi, suklastoti ar neatitinka nustatytų reikalavimų.

24. Jei galvijų laikytojas kelis kartus pateikia neteisingus duomenis, kilmės knygą tvarkanti pripažinta veislininkystės institucija turi teisę atsisakyti įrašyti į kilmės knygą tos bandos galvijas.

25. Į kilmės knygą įrašomų galvijų kilmė tikrinama DNR ar kitais tinkamais metodais ir tvarkoma paveldimų ligų apskaita. Kilmę privaloma tikrinti:

25.1. visų veislei atrenkamų veislinių buliukų ir jų motinų;

25.2. telyčaičių, gautų embrionų persodinimo metodu;

25.3. kalendoriniais metais kas šimtosios į kilmės knygą įrašomos karvės ar telyčaitės;

25.4. jei per paskutiniuosius kalendorinius metus iš tirtų mėginių buvo nustatyta daugiau kaip 20 proc. kilmės klaidų, tai einamaisiais metais kilmė tikrinama kas dešimtosios į kilmės knygą įrašomos karvės ar telyčaitės.

26. Embrionų persodinimo būdu gauto prieauglio kilmė pažymima raidėmis ET ir nurodomi genetiniai jo tėvai.

27. Žymos apie paveldimas ligas daromos gavus patvirtinimą iš kompetentingos institucijos. Tokių galvijų kilmė privalo būti patikrinta DNR metodu (Mėsinių galvijų kilmės knygų nuostatų priedas).

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

28. Mėsinių galvijų kilmės pažymėjimas (toliau – kilmės pažymėjimas) sudaromas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti žemės ūkio ministro įsakymu pripažinta galvijų veislininkystės institucija galvijų laikytojai prašant.

29. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

29.1. šis sakiny: „Kilmės pažymėjimas Bendrijos vidaus prekybai, išduotas pagal Komisijos sprendimą 2005/379/EB“;

29.2. pripažintos veislininkystės institucijos, išdavusios kilmės pažymėjimą, pavadinimas;

29.3. kilmės knygos pavadinimas

29.4. galvijų vardas, individualus numeris ir kilmės knygos numeris;

29.5. kilmės knygos skyrius (poskyris), kuriame įregistruotas galvijų;

29.6. atvedimo data, atvedimo vieta (veisėjo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas);

29.7. galvijų laikytojo vardas, pavardė / pavadinimas ir adresas;

29.8. galvijų kilmė, nurodant ne mažiau kaip 2 kartų protėvius;

29.9. naujausieji galvijų produktyvumo kontrolės duomenys (atvesto galvijų svoris, svoris atjunkymo metu ir 365 d. amžiaus) ir veislinės vertės duomenys;

29.10. kilmės pažymėjimo išdavimo data;

29.11. duomenys apie tėvą: vardas, numeris, spalva, kilmės knygos skyrius (poskyris), įvertinimas (atitiktis veislės tipui, raumeningumas, eksterjeras, priesvoris), kompleksinis veislinės vertės indeksas;

29.12. duomenys apie motiną: vardas, numeris, spalva, kilmės knygos skyrius (poskyris), įvertinimas;

29.13. antros ir tolesnių (jei yra žinoma) kartų vyriškosios lyties protėvių vardas, numeris, kilmės knygos skyrius (poskyris), veislinės vertės indeksas. Moteriškosios lyties protėvių vardas, numeris, kilmės knygos skyrius (poskyris), įvertinimo duomenys;

29.14. bulių vertinimo pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes rodikliai pateikiami priede arba išspausdinami kilmės pažymėjimo antroje pusėje. Jei bulius nevertintas pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes, privaloma žyma „nevertintas pagal palikuonių penėjimosi ir mėsines savybes“;

29.15. jei pažymėjimas išduodamas veršingos telyčios laikytojai, nurodomas telyčią apvaisinusio buliaus individualus numeris ir apvaisinimo data;

29.16. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

30. Prie galvijo, kuris yra paveldimų ligų genų nešiotas, vardo, jei vardo neturi, tai prie individualaus numerio, įrašoma sutartinė paveldimos ligos pavadinimo santrumpa (Mėsinių galvijų kilmės knygų nuostatų priedas).

31. Keičiantis savininkui, jeigu galvijo ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys pasikeitė, išduodamas naujas pažymėjimas su naujausiais duomenimis.

32. Išduodami kilmės pažymėjimai registruojami automatiškai ŽŪIKVC interaktyviojoje duomenų bazėje spausdinimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

33. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

34. Jei Lietuvoje tvarkomos dvi ir daugiau skirtingoms pripažintoms veislininkystės institucijoms priklausančios giminingų veislių populiacijos galvijų kilmės knygos, tai galvijai gali būti įrašomi tik vienoje iš tų kilmės knygų.

35. Jei gyvulių laikytojas turi skirtingų veislių galvijus ir yra skirtingų pripažintų galvijų veislininkystės institucijų narys, galvijai įrašomi į atitinkamos veislės kilmės knygą.

36. Kilmės pažymėjimai ir kiti galvijų apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo suformuoti ir išduoti tiesiogiai iš ŽŪIKVC duomenų bazės. Kilmės pažymėjimuose galvijo pirkėjui turi būti nurodyta ne mažiau informacijos, negu reikalaujama nuostatuose.

GALVIJŲ PAVELDIMOS LIGOS

Paveldimoji liga	Ligos geno nešiojo tarptautinis žymėjimas
Weaver sindromas – progresuojanti degeneratyvi mieloencefalopatija	CW
BLAD (letalinė) – galvijų leukocitų sukibimo nepakankamumas	BL
DUMPS (letalinė) – uridino menofostazės sintezės nepakankamumas	DP
Citrulinemia (letalinė) argininosucinato–sintezės nepakankamumas	CP
CVM (letalinė) – stuburo išsigimimų kompleksas	CV
BSMA – galvijų stuburo raumenų atrofija	BSMA
Lanksčių kojų sindromas	LL
Mulefoot – „Mulo“ kojos	MF
„Voro“ kojų sindromas	CS

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2001 m. birželio 29 d.
įsakymu Nr. 220 (Lietuvos
Respublikos žemės ūkio ministro
2014 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr.
3D-289 redakcija)

VEISLINIŲ KIAULIŲ KILMĖS KNYGOS NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veislinių kiaulių kilmės knygos nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais kiaulių veisimą, tapatybės nustatymą, registravimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų tvarkymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) rekomendacijomis, 1988 m. gruodžio 19 d. Tarybos direktyvos 88/661/EEB dėl veislinėms kiaulėms taikytinų zootechninių reikalavimų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 8 tomas, p. 172), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/73/EB (OL 2008 L 219, p. 40), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/501/EEB, nustatančio selekcininkų asociacijų ir veislininkystės organizacijų, kurios sudaro arba tvarko grynaveislių kiaulių kilmės knygas, patvirtinimo ir priežiūros kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 139), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/502/EEB, nustatančio kriterijus, taikomus įrašams į grynaveislių kiaulių kilmės knygas (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 141), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/503/EEB dėl grynaveislių kiaulių, jų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų pažymėjimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 142), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/504/EEB, nustatančio selekcininkų asociacijų, veislininkystės organizacijų ir privačių įmonių, kurios sudaro arba tvarko hibridinių veislinių kiaulių registrus, patvirtinimo ir priežiūros kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 151), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/505/EEB, nustatančio veislinių hibridinių kiaulių įrašymo į registrus kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 153), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/506/EEB, nustatančio hibridinių veislinių kiaulių, jų spermos, kiaušinėlių ir embrionų sertifikatą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 154), 1989 m. liepos 18 d. Komisijos sprendimo 89/507/EEB, nustatančio grynaveislių ir hibridinių veislinių kiaulių produktyvumo monitoringo bei jų genetinės vertės nustatymo metodus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 163), reikalavimais.

2. Lietuvoje veisiamų veislinių kiaulių kilmės knygą (toliau – kilmės knyga) tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažinta kiaulių veislininkystės institucija VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – ŽŪIKVC) interaktyviojoje duomenų bazėje.

3. Į kilmės knygą savininkų prašymu įrašomos kiaulės, atitinkančios nuostatų reikalavimus.

4. Iki 1993 m. buvo tvarkoma tik Lietuvos baltųjų kiaulių valstybinė kilmės knyga. Pradedant 25 tomu, naujai įrašomos įvairių veislių kiaulės skirstomos į atskirus atnaujintos kilmės knygos skyrius.

5. Kilmės knygos duomenis kaupia, sistemina, saugo ir teikia ataskaitas ŽŪIKVC. Už pateiktų kilmės duomenų tikslumą atsako kiaulių savininkas.

6. Kilmės pažymėjimai ir kiti kiaulių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo suformuoti ŽŪIKVC duomenų bazėje pagal Kiaulių veislininkystės informacinės sistemos duomenis ir buvo išduoti bei patvirtinti pripažintos veislininkystės institucijos, kurių nariams gyvulys priklauso.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

7. Į kilmės knygą įrašomos kiaulės turi būti suženklintos (identifikuotos) pagal Lietuvoje veikiančią sistemą.

8. Į kilmės knygą įrašomos Lietuvoje veisiamos kiaulės pagal veislių požymius skirstomos į keturias veislių grupes:

8.1. pirmoji – Lietuvos baltosios ir jų tipai, didžiosios baltosios, jorkšyrai bei jų pirmos kartos hibridai;

8.2. antroji – landrasai bei jų pirmos kartos hibridai;

8.3. trečioji – pjetrėnai, hempšyrai, diurokai ir jų hibridai su tarpinės veislės kiaulėmis;

8.4. ketvirtoji – Lietuvos vietinės, senojo genotipo Lietuvos baltosios (genofondinės).

9. Įrašomi visų veislių suaugę kuiliai ir paršavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė.

10. Pagal veislinių kiaulių vertinimo taisykles įrašomi į kilmės knygą pirmosios ir antrosios veislių grupių kuiliai ir paršavedės turi būti įvertinti BLUP metodu ne mažesniu indeksu kaip 100, trečiosios ir ketvirtosios veislių grupių kuiliai – pagal kilmę, raumeningumą, eksterjerą, išsivystymą ir reprodukcines savybes, o paršavedės – pagal kilmę, raumeningumą, eksterjerą, išsivystymą, vislumą ir pieningumą turi būti ne žemesnės kaip pirmos klasės. Mišrūnai vertinami pagal motininę pusę. Mišrūnai, gauti sėklinant su tėvinės ar specializuotų linijų kuiliais, vertinami pagal tėvinę pusę. Minimalūs įrašomų į kilmės knygą kiaulių produktyvumo rodikliai gali būti nustatomi ir koreguojami pripažintos veislininkystės institucijos.

11. Kilmės knyga pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislę (veislingumą) ir produktyvumo kryptį suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą.

12. Kiekvienas skyrius pagal veislių grupes (7 punktas) skirstomas į keturias sekcijas.

13. Į pagrindinį skyrių įrašomi tam tikroms sekcijoms priklausantys grynaveisliai kuiliai ir paršavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

13.1. kurių tėvas, tėvo tėvas ir tėvo motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti į kilmės knygas (įskaitant užsienyje) arba buvo registruota jų kilmė;

13.2. kurių motina, motinos tėvas ir motinos motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašytos į kilmės knygas (įskaitant užsienyje) arba buvo registruota jų kilmė;

13.3. kurie buvo suženklinti ir nustatyta jų tapatybė iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

14. Į papildomą skyrių įrašomi tam tikroms sekcijoms priklausantys grynaveisliai kuiliai ir paršavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

14.1. kurių tėvas, tėvo tėvas ir tėvo motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės, tačiau neįrašyti į kilmės knygas (įskaitant užsienyje) ir nebuvo registruota jų kilmė;

14.2. kurių motina, motinos tėvas ir motinos motina yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės, tačiau neįrašytos į kilmės knygas (įskaitant užsienyje) ir nebuvo registruota jų kilmė;

14.3. kurie buvo suženklinti ir nustatyta jų tapatybė iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

15. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės kuiliai bei paršavedės, kurie buvo suženklinti ir identifikuoti iš karto po atvedimo pagal tos kilmės knygos reikalavimus.

16. Įrašant į kilmės knygą registruojami šie duomenys:

16.1. gyvulio savininkas, jo adresas, ūkio kodas;

16.2. kiaulės vardas, ženklo numeris ir kilmės knygos numeris, gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), lytis;

16.3. kuilio raumeningumo, eksterjero, išsivystymo, su juo sukergtų (apsėklintų) paršavedžių vislumo, palikuonių penėjimosi, mėšinių ir mėsos kokybės savybių, stresogeno bei įvertinimo BLUP metodu rezultatai;

16.4. paršavedės raumeningumo, eksterjero, išsivystymo, vislumo, piningumo, palikuonių penėjimosi, mėšinių ir mėsos kokybės savybių, stresogeno bei įvertinimo BLUP metodu rezultatai;

16.5. tėvų ir protėvių iki antros kartos gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), ženklo numeriai, kilmės knygos numeriai, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai.

17. Į kilmės knygą įrašomų kuilių ir paršavedžių kilmė gali būti tikslinama DNR ar kitais metodais.

18. Iš kilmės knygos kuiliai ir paršavedės gali būti išbraukti paaiškęjus, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

19. Veislinės kiaulės kilmės pažymėjimą (toliau – kilmės pažymėjimas) išduoda kilmės knygą tvarkanti pripažinta gyvulių veislininkystės institucija gyvulio savininkui prašant.

20. Kilmės pažymėjimas suformuojamas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

20.1. pripažintos veislininkystės institucijos, išdavusios kilmės pažymėjimą, pavadinimas ir adresas;

20.2. kilmės knygos pavadinimas, numeris, skyrius;

20.3. kiaulės suženklavimo būdas (tatuiruotė, plastikinis ausies įsagas ar kt.);

20.4. kiaulės vardas, ženklo numeris, gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), lytis, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai;

20.5. savininko vardas, pavardė / pavadinimas ir adresas;

20.6. tėvų ir protėvių iki antros kartos gimimo vieta, data, veislė (veislingumas), suženklavimo būdas, ženklo numeriai, kilmės knygos numeriai, pagrindiniai produktyvumo ir veislinės vertės rodikliai;

20.7. kilmės pažymėjimo išdavimo data;

20.8. kilmės pažymėjimą išduodančios institucijos įgalioto asmens vardas, pavardė, pareigos;

20.9. kilmės pažymėjime numatoma vieta savininkų pasikeitimams, nurodant jų vardą, pavardę/ūkio pavadinimą, adresą, pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgalioto asmens vardą, pavardę, pareigas.

21. Išduodamiems kilmės pažymėjimams registracijos numeris suteikiamas automatiškai duomenų bazėje spausdinimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

22. Kilmės knygos tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2001 m. birželio 29 d.
įsakymu Nr. 220 (Lietuvos
Respublikos žemės ūkio ministro
2014 m. gegužės 21 d. įsakymo Nr.
3D-289 redakcija)

VEISLINIŲ ARKLIŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veislinių arklių kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu, kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais arklių veisimą, tapatybės nustatymą, registravimą, veislinės vertės nustatymą ir kilmės knygų tvarkymą, 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvos 90/427/EEB dėl zootechninių ir genealoginių reikalavimų, reglamentuojančių Bendrijos vidaus prekybą arklinių šeimos gyvūnais (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 165), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/73/EB (OL 2008, L 219, p. 40), 1990 m. birželio 26 d. Tarybos direktyvos 90/428/EEB dėl prekybos varžybose skirtais arklinių šeimos gyvūnais ir nustatančios dalyvavimo varžybose sąlygas (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 170), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/73/EB (OL 2008, L 219, p. 40), 1992 m. kovo 26 d. Komisijos sprendimo 92/216/EEB dėl duomenų apie arklinių šeimos gyvūnų varžybas, nurodytas Tarybos direktyvos 90/428/EEB 4 straipsnio 2 dalyje, rinkimo (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 12 tomas, p. 247), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2010 m. balandžio 30 d. Komisijos sprendimu 2010/256/ES (OL 2010, L 112, p. 8), 1992 m. birželio 11 d. Komisijos sprendimo 92/353/EEB, nustatančio organizacijų ir asociacijų, tvarkančių arba užvedančių registruojamų arklinių šeimos gyvūnų kilmės knygas, patvirtinimo arba pripažinimo kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 12 tomas, p. 350), 1992 m. birželio 11 d. Komisijos sprendimo 92/354/EEB, nustatančio kai kurias taisykles, užtikrinančias organizacijų ir asociacijų, tvarkančių ar sudarančių registruojamų arklinių kilmės knygas, darbo koordinavimą (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 12 tomas, p. 353), 1996 m. sausio 10 d. Komisijos sprendimo 96/78/EEB, nustatančio arklinių įrašymo į kilmės knygas veisimo tikslais kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 18 tomas, p. 401), reikalavimais.

2. Veislinių arklių kilmės knygas (toliau – kilmės knygos) tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažintos arklių veislininkystės institucijos VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro (toliau – ŽŪIKVC) informacinės sistemos duomenų bazėje.

3. Į kilmės knygas įrašomi arkliai, atitinkantys nuostatų reikalavimus.

4. Arklio veisėju pripažįstamas:

4.1. kumelės (t. y. motinos) savininkas arba nuomotojas kergimo (apsėklinimo) metu;

4.2. kumelės savininkas arba nuomotojas kumeliuko atsivedimo metu.

5. Eržilai į kilmės knygas įrašomi ne jaunesni kaip 2 m., kumelės – 3 m. amžiaus. Arklių amžius nustatomas jų gimimo metų sausio 1 d.

II. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMAS

6. Kilmės knygų duomenis kaupia, sistemina, saugo ir ataskaitas teikia ŽŪIKVC.

7. Arklio veisėjas yra atsakingas už pirminių duomenų teisingumą. Pripažintų veislininkystės institucijų atsakingi asmenys, turintys suteiktą ŽŪIKVC prisijungimo prieigą, turi teisę koreguoti, pakeisti duomenis, suvesti arklių vertinimo duomenis ir ekspertų–vertintojų komisijos sprendimo pagrindų įrašyti arklį į tam tikrą kilmės knygos skyrių.

8. Kilmės knyga suskirstyta į skyrius: eržilų ir kumelių pirmąjį pagrindinį ir antrąjį skyrius, kumelių trečiąjį papildomą skyrių bei kilmės knygos papildymą.

9. Į kilmės knygos pirmąjį pagrindinį skyrių įrašomi tie eržilai:

9.1. kuriuos asociacijų patvirtinta arklių veisimo komisija pripažins tinkamais būti įrašytais į pagrindinį skyrių ir iš kurių galima tikėtis pasiekti veisimo programoje numatytus tikslus;

9.2. kurių abu tėvai buvo ar gali būti įrašyti į tam tikros veislės pagrindinį skyrių;

9.3. kurie pagrindinės atrankos metu buvo licencijuoti veisimui ir gavo ne mažiau balų, negu nustatyta tos veislės selekcijos programoje;

9.4. kurie pajėgumo bandymų metu surinko nustatytą balų sumą;

9.5. eržilai, kurie dar nebuvo išbandyti, į kilmės knygas gali būti įtraukiami su sąlyga, kad jų pajėgumas bus įvertintas ne vėliau kaip iki penkerių metų amžiaus;

9.6. kitų veislių eržilai, kurie komisijos pripažinti tinkamais ir naudojami tam tikros veislės selekcijos programoje.

10. Į antrąjį skyrių įrašomi eržilai:

10.1. atitinkantys tam tikros arklių veislės reikalavimus, bet dėl kokių nors priežasčių negalintys būti įrašyti į pagrindinį skyrių;

10.2. kurių tėvas buvo arba gali būti įrašytas į pirmąjį, o motina – į ne žemesnį kaip antrąjį kilmės knygos skyrių.

11. Į pirmąjį pagrindinį skyrių įrašomos šios kumelės:

11.1. kurios pagal tam tikros veislės vertinimo taisyklės surenka reikiamą balų skaičių, kad būtų įrašytos į pagrindinį skyrių;

11.2. kurių tėvas buvo arba gali būti įtrauktas į pirmąjį, o motina – mažiausiai į antrąjį skyrių.

12. Į antrąjį skyrių įrašomos kumelės:

12.1. naudojamos veislės selekcijos programoje ir atitinkančios minimalius reikalavimus, bet nesurinkusios pakankamo balų skaičiaus, kad būtų įrašytos į pirmąjį skyrių;

12.2. kurių tėvas buvo arba gali būti įrašytas į pirmąjį, o motina – mažiausiai į trečiąjį papildomą skyrių.

13. Į trečiąjį papildomą skyrių įrašomos:

13.1. kumelės, neatitinkančios kilmės knygos I ir II skyrių reikalavimų;

13.2. be kilmės dokumentų tipiškos veislės kumelės, kurios naudojamos veisimo programoje.

14. Į kilmės knygos papildymą įrašomi:

14.1. į kilmės registrą įtraukti veisliniai kumeliukai;

14.2. importuoti žirgai (šiam skyriuje turi būti įrašyta importuotų žirgų gimimo vieta, registracijos duomenys iš eksportavusios šalies kilmės knygos bei kilmės aprašymas. Taip pat turi būti įrašytos ir įvežtos kumelingos kumelės);

14.3. eksportuoti žirgai (turi būti nurodyta, į kokias šalis žirgai buvo eksportuoti. Žirgai turi būti surašyti pagal eksporto datą, o eksporto šalys – abėcėlės tvarka);

14.4. kritę arba nebelaikomi žirgai, pradedant nuo praėjusios knygos išleidimo datos;

14.5. ankstesnės kilmės knygos papildymai ir klaidų atitaisymai.

15. Privalomieji kiekvieno eržilo ar kumelės aprašymo kilmės knygoje duomenys:

15.1. vardas, registracijos Nr.;

15.2. lytis;

15.3. spalva ir žymės;

15.4. gimimo data;

15.5. eržilo linija ir kumelės šeima;

15. 6. veisėjo, savininko ir (ar) laikytojo vardas, pavardė / pavadinimas, adresas ir telefonas;

15.7. keturių protėvių kartų duomenys, jeigu žinoma vardas, kilmės knygos Nr., gimimo data, veislė, įvertinimas;

15.8. eksterjero įvertinimas;

15.9. darbingumo patikrinimo rezultatai;

15.10. kilmės patikrinimo įrašai;

15.11. įrašai apie sprendimus ir jų pakeitimus kilmės knygoje;

15.12. visų registruotų kumelės palikuonių sąrašas;

15.13. į kilmės knygas įrašytų eržilo palikuonių sąrašas.

16. Kiekviename kilmės knygos tome turi būti abėcėlinė žirgų rodyklė ir žirgų registracijos numerių rodyklė (su nurodytais puslapiais), santrumpų paaiškinimai, užsienio valstybių ISO kodai ir kilmės knygos kodai.

17. Kilmės patikrinimo testai atliekami visiems eržilams, įrašomiems į kilmės knygas ir 5 proc. kiekvienais metais gimusių kumeliukų. Kilmės patikrinimo testai atliekami ginčytiniais atvejais siekiant identifikuoti arklius.

18. Arkliai įrašomi į kilmės knygą pripažintų veislininkystės institucijų vertinimo komisijos nutarimu tada, kai nustatomas eržilo ar kumelės identiškumas. Vertinimą pakeisti (didesniu ar mažesniu laipsniu) gali komisija tik arklių susibūrimo renginiuose.

19. Jeigu Lietuvoje yra tvarkomos kelios giminingų veislių populiacijos skirtingoms veislininkystės institucijoms priklausančios kilmės knygos, tai eržilai gali būti įrašomi į kelias kilmės knygas.

20. Importuotiems eržilams ir kumelėms bei eržilams, kurių sperma naudojama Lietuvoje, paliekami originalūs (tuos eržilus veislei naudoti pradėjusios šalies) registracijos numeriai.

21. Kritusios kumelės gali būti įrašomos į kilmės knygas atgaline data, t. y. po jų kritimo (kilmės knygos numeris suteikiamas pagal 10, 11, 12 punktų reikalavimus). Toks registravimas reikalingas išduodant pažymėjimą paskutiniojo gimusio kumeliuko savininkui.

22. Arkliai, kuriuos prašoma įrašyti į kilmės knygas, turi būti sveiki ir gerai išsivystę.

23. Kilmės knygos leidžiamos pagal pripažintų veislininkystės institucijų vidaus tvarką.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

24. Veislinio arklio kilmės pažymėjimas (toliau – kilmės pažymėjimas) – oficialus dokumentas, kuriuo patvirtinama arklio ar embriono tapatybė ir apibūdinama jo kilmė, eksterjeras bei kitos veislinės savybės.

25. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygas tvarkanti pripažinta arklių veislininkystės institucija gyvulio savininkui prašant.

26. Kilmės pažymėjimas suformuojamas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų.

27. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

27.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

27.2. eržilo ar kumelės vardas, registracijos Nr., kilmės knygos pavadinimo inicialai ir skyrius;

27.3. lytis ir spalva;

27.4. gimimo data ir veislė;

27.5. grafinis arklio žymių atvaizdavimas;

27.6. veisėjo, savininko ir (ar) laikytojo vardas, pavardė / pavadinimas, adresas;

27.7. keturios protėvių kartos (kiek žinoma), nurodant 14 punkte išvardytus duomenis;

27.8. eksterjero ir darbingumo įvertinimas;

27.9. kilmės pažymėjime numatoma vieta keturiems arklio savininkų pasikeitimams, nurodant naujojo savininko vardą, pavardę / pavadinimą, adresą, savininko pasikeitimo datą ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens parašą;

27.10. naujausi eržilo ir kumelės veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;

27.11. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

27.12. kilmės pažymėjimą pasirašo veislininkystės institucijos vadovas arba jo įgaliotas kilmės knygą tvarkantis asmuo.

28. Išduotiems kilmės pažymėjimams registracijos numeris suteikiamas automatiškai duomenų bazėje spausdinimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

29. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos (toliau – VGVPT).

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30. Iki nuostatų patvirtinimo į kilmės knygas įrašyti eržilai ir kumelės, kurie dabar yra įrašomų arklių protėviai, pripažįstami kaip esantys pagrindiniame kilmės knygos skyriuje.

31. Į kilmės registrą įrašytų arklių bei jų protėvių duomenys iki pripažintų veislininkystės institucijų kilmės knygų įsteigimo iš dalies prilygsta jų įrašymui į Valstybinę kilmės knygą. Jie gali būti įrašomi į kilmės knygos atskirus skyrius, jei jų kilmė atitinka tų skyrių reikalavimus.

32. Kilmės pažymėjimai ir kiti arklių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, tik jeigu jie buvo suformuoti ir išduoti naudojantis arklių veislininkystės informacinės sistemos duomenimis ir iki nuostatų įsigaliojimo buvo patvirtinti VGVPT, o įsigaliojus nuostatams – pripažintų arklių veislininkystės institucijų, kurių nariams arklys priklauso.

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2014 m. gegužės 21 d. įsakymo
Nr. 3D-289 redakcija)

VEISLINIŲ AVIŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veislinių avių kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais avių veisimą, ženklimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) rekomendacijomis, 1989 m. gegužės 30 d. Tarybos direktyvos 89/361/EEB dėl grynaveislių veislinių avių ir ožkų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 53) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/73/EB (OL 2008 L 219, p. 40), 1990 m. gegužės 10 d. Komisijos sprendimo 90/254/EEB, nustatančio veislininkystės organizacijų ir asociacijų, kurios sudaro arba tvarko grynaveislių avių ir ožkų kilmės knygas, pripažinimo kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 71), ir 1990 m. gegužės 10 d. Komisijos sprendimo 90/258/EEB, nustatančio grynaveislių veislinių avių bei ožkų, jų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų zootechninius pažymėjimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 80), reikalavimais.

2. Lietuvoje veisiamų veislinių avių kilmės knygas (toliau – kilmės knygos) tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažintos avių veislininkystės institucijos.

3. Į kilmės knygas įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi gyvuliai.

4. Kilmės knygų duomenis kaupia, sistemina, saugoja ir ataskaitas teikia VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC).

5. Už įrašymą į kilmės knygas iš avių laikytojų gali būti imamas pripažintos veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGOS TVARKYMAS

6. Iki 1993 m. buvo tvarkoma uždara Lietuvos juodgalvių veislės avių valstybinė kilmės knyga (VKK).

7. Į kilmės knygas įrašomos avys turi būti suženklintos ir jų tapatybė nustatyta pagal galiojančią tvarką.

8. Į kilmės knygą įrašomų gyvulių charakteristika:

8.1. veislė – tam tikros veislės arba kitų veislių avys, kurios veislininkystės institucijos sprendimu gali būti naudojamos kaip gerinančios;

8.2. išvaizda – atitinkančios tam tikrai veislei būdingus požymius (vilnos ir atskirų kūno dalių spalva, raguotumas);

8.3. minimalūs produktyvumo reikalavimai, nustatomi veislininkystės institucijos sprendimu.

9. Į kilmės knygas įrašomi visų veislių ne jaunesni kaip 1,5 metų amžiaus, grynaveisliai avinai ir ėriavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Įrašomi avinai ir ėriavedės, kurių tėvai atitinka I, o motinos – ne žemesnius kaip II klasės reikalavimus.

10. Kilmės knyga suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislingumą ir produktyvumo kryptį.

11. Pagrindinį skyrių sudaro A ir B poskyriai.

12. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai avinai ir ėriavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

12.1. kurie buvo įrašyti į ankstesnę kilmės knygą;

12.2. kurių kilmė žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų, atitinkantys pagrindinius veislės požymius ir minimalius produktyvumo reikalavimus. Asociacijos patvirtinti minimalūs produktyvumo reikalavimai per 5 darbo dienas pateikiami ŽŪIKVC;

12.3. kurie buvo suženklinti iš karto po apsiėriavimo, pagal galiojančią ženklinimo tvarką.

13. B poskyris – skirtas papildyti iš papildomo skyriaus ir mišrūnų registro.

14. Papildomame skyriuje registruojami grynaveisliai avinai ir ėriavedės, atitinkantys šiuos reikalavimus:

14.1. kurių tėvas ir tėvo tėvas yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti į tos veislės kilmės knygą arba kitų pripažintų institucijų atitinkamame kilmės knygu A ar B poskyryje;

14.2. kurių motina yra tos pačios veislės ir įrašyta į kilmės knygos papildomąjį skyrių, motinos motina įrašyta į papildomąjį skyrių ar mišrūnų registrą ar yra nežinomos kilmės.

15. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės avinai ir ėriavedės, kurie buvo identifikuoti ir suženklinti iš karto po apsiėriavimo pagal kilmės knygos reikalavimus.

16. Iš kitų šalių įvežta avis ar avinas įrašomi į tą kilmės knygos skyrių, kuris nurodytas kilmės pažymėjime arba, jei nenurodyta, įrašoma į tą kilmės knygos skyrių, kurio kriterijus jie atitinka, nurodant individualų numerį bei paliekant originalų kilmės knygos numerį.

17. Avių laikytojai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad veislininkystės institucijos tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį

kilmės knygos poskyrį. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir įvertinusi jo fenotipą, gali perkelti į aukštesnį poskyrį, jei jis atitinka tam kilmės knygos poskyriui keliamus reikalavimus.

18. Įrašant į kilmės knygą registruojami šie duomenys:

18.1. gyvulio laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas ir telefono numeris, ūkio kodas ŽŪIKVC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

18.2. gyvulio gimimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę / ūkio pavadinimą ir adresą;

18.3. veislė, gimimo data, lytis, vardas (jei buvo suteiktas), kilmės knygos ir ženklo numeris (vietinių šurkščiavilnių – ir spalva), kelių ėriukų vadoje gimė;

18.4. gyvulio svoris, vilnos svoris ir produktyvumo (pieninių avių) rodikliai per kiekvieną užbaigtą ar trumpesnę laktaciją – pieno kiekis, pieno riebumas, pieno baltymingumas, pieno riebalų ir baltymų kiekiai;

18.5. avies klasė pagal įvertinimo formulę, nurodant amžių;

18.6. protėvių iki trečiosios kartos atvedimo datos, individualūs numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris), jei buvo įrašyti į kilmės knygą, pagrindiniai produktyvumo rodikliai (gyvulio svoris, vilnos svoris, pieno produkcija (pieninių avių), klasė;

18.7. ėriavedės apvaisinimo datos ir avinai, kurių sperma jos apvaisintos, apsiėriavimo datos ir rezultatai;

18.8. gyvulio būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).

19. Į kilmės knygą įrašyti avinai ir ėriavedės gali būti išbraukti, paaiškėjus, kad jų kilmės duomenys klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

20. Veislinės avies kilmės pažymėjimas (toliau – kilmės pažymėjimas) suformuojamas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti pripažinta veislininkystės institucija ūkinio gyvūno laikytojui prašant.

21. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

21.1. pripažintos veislininkystės institucijos, išdavusios kilmės pažymėjimą, pavadinimas ir adresas;

21.2. kilmės knygos pavadinimas;

21.3. gyvulio vardas, individualus numeris ir kilmės knygos numeris;

21.4. gyvulio suženklinimo būdas;

21.5. kilmės knygos skyrius, kuriame įregistruotas gyvulys;

21.6. gyvulio vardas, gimimo data, gimimo vieta (savininko vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas), veislė;

- 21.7. gyvulio laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas;
- 21.8. gyvulio kilmė, nurodant 18.6 papunktyje reikalaujamus duomenis;
- 21.9. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;
- 21.10. kilmės pažymėjimo išdavimo data;
- 21.11. kilmės pažymėjime numatoma vieta trijų besikeičiančių gyvulio laikytojų kontaktiniams duomenims įrašyti: naujojo laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas, laikytojo pasikeitimo data ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens pavardė;
- 21.12. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;
- 21.13. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.
- 22. Išduodami kilmės pažymėjimai turi atitikti patvirtintas kilmės pažymėjimo formas. Išduodamiems kilmės pažymėjimams registracijos numeris suteikiamas automatiškai duomenų bazėje kilmės pažymėjimo suformavimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

23. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

- 24. Kiekvienos avių veislės ar giminingų veislių grupės kilmės knygos tvarkomos atskirai.
 - 25. Jei Lietuvoje tvarkomos dvi ir daugiau vienos giminingų veislių populiacijos skirtingoms pripažintoms veislininkystės institucijoms priklausančios avių kilmės knygos, avys gali būti įrašomos tik vienoje iš tų kilmės knygų.
 - 26. Jei gyvulių laikytojas turi skirtingų veislių avių ir yra skirtingų pripažintų veislininkystės institucijų narys, gyvuliai gali būti įrašomi tik į atitinkamos veislės vieną kilmės knygą.
 - 27. Kilmės pažymėjimai ir kiti avių apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti tiesiogiai iš ŽŪIKVC duomenų bazės. Kilmės pažymėjimuose gyvulio pirkėjui turi būti nurodyta ne mažiau informacijos, negu reikalaujama šiuose nuostatuose.
 - 28. Už duomenų teisingumą ir pateikimą laiku atsako ūkinio gyvūno laikytojas.
-

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2001 m. birželio 29 d. įsakymu Nr. 220
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2014 m. gegužės 21 d. įsakymo
Nr. 3D-289 redakcija)

VEISLINIŲ OŽKŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Veislinių ožkų kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos teisės aktais, reglamentuojančiais ožkų veisimą, ženklimą, produktyvumo kontrolę, veislinės vertės nustatymą, Tarptautinio gyvulių apskaitos komiteto (ICAR) rekomendacijomis, 1989 m. gegužės 30 d. Tarybos direktyvos 89/361/EEB dėl grynaveislių veislinių avių ir ožkų (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 9 tomas, p. 53) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2008 m. liepos 15 d. Tarybos direktyva 2008/73/EB (OL 2008 L 219, p. 40), 1990 m. gegužės 10 d. Komisijos sprendimo 90/254/EEB, nustatančio veislininkystės organizacijų ir asociacijų, kurios sudaro arba tvarko grynaveislių avių ir ožkų kilmės knygas, pripažinimo kriterijus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 71), ir 1990 m. gegužės 10 d. Komisijos sprendimo 90/258/EEB, nustatančio grynaveislių veislinių avių bei ožkų, jų spermos, kiaušialąsčių ir embrionų zootechninius pažymėjimus (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 3 skyrius, 10 tomas, p. 80), reikalavimais.

2. Lietuvoje veisiamų veislinių ožkų kilmės knygas (toliau – kilmės knygos) tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažinta ožkų veislininkystės institucija.

3. Į kilmės knygas įrašomi tik pripažintos veislininkystės institucijos narių laikomi gyvuliai.

4. Kilmės knygų duomenis kaupia, sistemina, saugo ir ataskaitas teikia VĮ Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centras (toliau – ŽŪIKVC).

5. Už įrašymą į kilmės knygas iš ožkų laikytojų gali būti imamas pripažintos veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMAS

6. Į kilmės knygas įrašomos ožkos turi būti suženklintos ir nustatyta jų tapatybė pagal galiojančią tvarką.

7. Į kilmės knygą įrašomų gyvulių charakteristika:

7.1. veislė – tam tikros veislės arba kitų veislių ožkos, kurios veislininkystės institucijos sprendimu gali būti naudojamos kaip veislės gerintojos;

7.2. išvaizda – atitinkančios tam tikrai veislei būdingus požymius (vilnos ir atskirų kūno dalių spalva, raguotumas);

7.3. asociacijos nustatyti ir patvirtinti minimalūs produktyvumo reikalavimai, kurie per 5 darbo dienas pateikiami ŽŪIKVC.

8. Į kilmės knygas įrašomi grynaveisliai ožiai ir ožkavedės, kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė. Įrašomi ožiai ir ožkavedės, kurių tėvai atitinka elito, o motinos – ne mažesnius kaip pirmos klasės reikalavimus.

9. Kilmės knyga suskirstyta į pagrindinį ir papildomąjį skyrius bei mišrūnų registrą pagal įrašomų gyvulių kilmę, veislingumą ir produktyvumą.

10. Pagrindinį skyrių sudaro A ir B poskyriai.

11. Į A poskyrį įrašomi grynaveisliai ožiai ir ožkos, atitinkantys šiuos reikalavimus:

11.1. kurių žinoma ne mažiau kaip dviejų kartų kilmė ir atitinka pagrindinius veislės požymius bei minimalius produktyvumo reikalavimus;

11.2. kurie buvo suženklinti iš karto po apsiožkavimo pagal galiojančią ženklinimo tvarką.

12. B poskyris – skirtas papildyti iš papildomojo skyriaus ir mišrūnų registro.

13. Į papildomąjį skyrių įrašomi grynaveisliai ožiai ir ožkos, atitinkantys šiuos reikalavimus:

13.1. kurių tėvas ir tėvo tėvas yra tos pačios ar pagal selekcijos programą nustatytos veislės ir įrašyti į tos veislės kilmės knygą arba kitų pripažintų institucijų atitinkamame kilmės knygų poskyryje;

13.2. kurių motina yra tos pačios veislės ir įrašyta į kilmės knygos papildomąjį skyrių, motinos motina yra įrašyta į papildomąjį skyrių ar mišrūnų registrą ar yra nežinomos kilmės.

14. Į mišrūnų registrą įrašomi žinomos kilmės ožiai ir ožkos, kurie buvo identifikuoti ir suženklinti iš karto po apsiožiavimo pagal kilmės knygos reikalavimus.

15. Iš kitų šalių įvežta ožka ar ožys įrašomi į tą kilmės knygos skyrių, kuris nurodytas kilmės pažymėjime arba, jei nenurodyta, įrašoma į tą kilmės knygos skyrių, kurio kriterijus jie atitinka, nurodant individualų numerį bei paliekant originalų kilmės knygos numerį.

16. Ožkų laikytojai, sutikdami padengti papildomas išlaidas, gali kreiptis su prašymu, kad veislininkystės institucijos tarybos sudaryta komisija spręstų dėl atskirų gyvulių įrašymo į aukštesnį kilmės knygos poskyrį. Komisija, išanalizavusi gyvulio kilmę ir įvertinusi jo fenotipą, gali perkelti į aukštesnį poskyrį, jei jis atitinka tam kilmės knygos poskyriui keliamus reikalavimus.

17. Įrašant į kilmės knygą registruojami šie duomenys:

17.1. gyvulio laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas ir telefono numeris;

17.2. ūkio kodas ŽŪIKVC Galvijų veislininkystės informacinėje sistemoje;

- 17.3. gyvulio gimimo vieta, nurodant veisėjo vardą, pavardę / ūkio pavadinimą ir adresą;
- 17.4. veislė, gimimo data, lytis, vardas (jei buvo suteiktas), kilmės knygos ir ženklo numeris, spalva, kelių ožkiukų vadoje gimė;
- 17.5. gyvulio svoris, produktyvumo rodikliai per kiekvieną užbaigtą ar trumpesnę laktaciją, nurodant pieno kiekį, pieno riebumą, baltymingumą, pieno riebalų ir baltymų kiekį;
- 17.6. trijų kartų protėvių gimimo datos, individualūs numeriai, kilmės knygos skyrius (poskyris), jei buvo įrašyti į kilmės knygą, pagrindiniai produktyvumo rodikliai (svoris, pieno produkcija), klasė;
- 17.7. ožkos apvaisinimo datos ir ožiai, kurių sperma jos apvaisintos, apsisėkimo datos ir rezultatai;
- 17.8. gyvulio būsenos pasikeitimas (išbrokavimas, pardavimas, skerdimas).
- 18. Iš kilmės knygos ožiai ir ožkos gali būti išbraukti, paaiškęs, kad jų kilmės duomenys klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

- 19. Veislinės ožkos kilmės pažymėjimas (toliau – kilmės pažymėjimas) suformuojamas ŽŪIKVC duomenų bazėje iš joje esančių kilmės knygos duomenų. Kilmės pažymėjimą išduoda kilmės knygą tvarkanti pripažinta veislininkystės institucija ūkinio gyvūno laikytojui prašant.
- 20. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:
 - 20.1. pripažintos veislininkystės institucijos, išdavusios kilmės pažymėjimą, pavadinimas ir adresas;
 - 20.2. kilmės knygos pavadinimas, skyrius;
 - 20.3. gyvulio vardas, individualus numeris ir kilmės knygos numeris (jei buvo suteiktas);
 - 20.4. veislė, lytis;
 - 20.5. gyvulio suženklavimo būdas;
 - 20.6. gimimo data, gimimo vieta (savininko vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas);
 - 20.7. gyvulio laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas ir adresas;
 - 20.8. gyvulio kilmė, nurodant 17.6 papunktyje reikalaujamus duomenis;
 - 20.9. naujausieji gyvulio produktyvumo ir veislinės vertės duomenys;
 - 20.10. kilmės pažymėjimo išdavimo data;
 - 20.11. kilmės pažymėjime numatoma vieta trijų besikeičiančių gyvulio laikytojų kontaktiniams duomenims įrašyti: naujojo laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas, laikytojo pasikeitimo data ir įrašą padariusio įgaliotojo asmens pavardė;

20.12. naujausi gyvulio ir jo protėvių produktyvumo ir veislinės vertės duomenys savininko pasikeitimo metu pateikiami priede;

20.13. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos ir parašas.

21. Išduodami kilmės pažymėjimai turi atitikti patvirtintas kilmės pažymėjimo formas. Išduodamiems kilmės pažymėjimams registracijos numeris suteikiamas automatiškai duomenų bazėje kilmės pažymėjimo suformavimo metu.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

22. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

23. Kiekvienos ožkų veislės ar giminingų veislių grupės kilmės knygos tvarkomos atskirai.

24. Jei Lietuvoje tvarkomos dvi ir daugiau vienos giminingų veislių populiacijos skirtingoms pripažintoms veislininkystės institucijoms priklausančios kilmės knygos, ožkos gali būti įrašomos tik vienoje iš tų kilmės knygų.

25. Jei gyvulių laikytojas turi skirtingų veislių ožkų ir yra skirtingų pripažintų veislininkystės institucijų narys, gyvuliai gali būti įrašomi tik į atitinkamos veislės vieną kilmės knygą.

26. Kilmės pažymėjimai ir kiti ožkų apskaitos dokumentai oficialiai pripažįstami, jeigu jie buvo išduoti tiesiogiai iš ŽŪIKVC duomenų bazės. Kilmės pažymėjimuose gyvulio pirkėjui turi būti nurodyta ne mažiau informacijos, negu reikalaujama šiuose nuostatuose.

27. Už duomenų teisingumą ir pateikimą laiku atsako ūkinio gyvūno laikytojas.

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2001 m. birželio 29 d.
įsakymu Nr. 220

(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2014 m. gegužės 21 d.
įsakymo Nr. 3D-289 redakcija)

VEISLINIŲ ŽUVŲ KILMĖS KNYGŲ NUOSTATAI**I. BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Veislinių žuvų kilmės knygų nuostatai (toliau – nuostatai) parengti vadovaujantis Lietuvos Respublikos gyvulių veislininkystės įstatymu ir kitais žuvų veislininkystę reglamentuojančiais teisės aktais.

2. Kiekvienai žuvų veislei turi būti tvarkoma atskira kilmės knyga.

3. Į veislinių žuvų kilmės knygas (toliau – kilmės knygos) turi būti įrašomos žuvys, atitinkančios nuostatų reikalavimus, jų laikytojo prašymu.

4. Už žuvų įrašymą į kilmės knygas iš žuvų laikytojų gali būti imamas žemės ūkio ministro įsakymu pripažintos veislininkystės institucijos nustatytas mokestis.

II. KILMĖS KNYGŲ TVARKYMAS

5. Kilmės knygas tvarko žemės ūkio ministro įsakymu pripažintos žuvų veislininkystės institucijos.

6. Į kilmės knygas įrašomi žuvų reproduktoriai turi būti su nustatyta tapatybe.

7. Į kilmės knygas reproduktorių patelės įrašomos po pirmojo panaudojimo nerštui.

8. Iš užsienio atvežtos žuvys į kilmės knygas įrašomos pagal nuostatų reikalavimus, paliekant originalų jų kilmės knygos numerį. Su iš užsienio atvežta pradine veislina medžiaga (lervutės, šiųmetukai, metinukai) turi būti vykdomas veislinis – selekcinis darbas.

9. Įrašant į kilmės knygas registruojami šie duomenys: žuvų reproduktorių laikytojas, jo adresas, ūkio kodas, telefono numeris, žuvų reproduktorių gimimo vieta, data, lytis, žvynuotumas, ženklas arba numeris ir kilmės knygos numeris, jeigu buvo suteiktas, tėvų ir motinų tapatybės nustatymo ženklai, veislinės vertės rodikliai.

10. Iš kilmės knygos žuvų reproduktoriai gali būti išbraukti paaiškęjus, kad jų kilmės duomenys yra klaidingi ir neatitinka nustatytų reikalavimų.

11. Jei žuvų reproduktorių laikytojas kelis kartus pateikia neteisingus duomenis pagal 9 punkte išvardytus reikalavimus, žuvų veislininkystės institucija turi teisę atsisakyti įrašyti į kilmės knygą tos veislės žuvų reproduktorius.

12. Reikalavimai žuvų reproduktoriams: kilmė, veislinė vertė pagal kompleksinio įvertinimo indeksą, veislės tipiškumą, eksterjerą ir palikuonių gyvybingumo savybes. Veislės atitiktis tipui, eksterjeras ir gyvybingumas vertinami 1–9 balų sistema.

III. KILMĖS PAŽYMĖJIMAS

13. Veislinės žuvies kilmės pažymėjimą (toliau – kilmės pažymėjimas) išduoda kilmės knygą tvarkanti pripažinta veislininkystės institucija.

14. Kilmės pažymėjime turi būti šie duomenys:

14.1. veislininkystės institucijos pavadinimas;

14.2. kilmės knygos pavadinimas;

14.3. tapatybės nustatymo numeris ir kilmės knygos numeris (jei buvo suteiktas);

14.4. žuvų reproduktorių ženklavimo būdas;

14.5. gimimo data, gimimo vieta (ūkio pavadinimas ir adresas);

14.6. žuvų reproduktorių laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas, laikytojo pasikeitimo data, įrašą padariusio įgaliotojo asmens vardas, pavardė parašas ir spaudas;

14.7. žuvų reproduktorių kilmė, nurodant 9 punkte reikalaujamus naujausius duomenis;

14.8. kilmės pažymėjimo išdavimo vieta ir data;

14.9. kilmės pažymėjime numatoma vieta, jei pasikeistų žuvų reproduktorių laikytojai, nurodomas naujojo laikytojo vardas, pavardė / ūkio pavadinimas, adresas, laikytojo pasikeitimo data, įrašą padariusio įgaliotojo asmens vardas, pavardė, parašas ir spaudas;

14.10. duomenys apie žuvų reproduktorių tėvus: vardas, ženklas arba numeris, žvynuotumas, įvertinimas (atitiktis veislės tipui, eksterjeras, svoris), veislinės vertės indeksai;

14.11. kilmės pažymėjimą išdavusio asmens pareigos, parašas ir spaudas.

15. Išduoti kilmės pažymėjimai registruojami teisės aktų nustatyta tvarka.

IV. TVARKYMO KONTROLĖ

16. Kilmės knygų tvarkymą kontroliuoja Valstybinė gyvulių veislininkystės priežiūros tarnyba prie Žemės ūkio ministerijos.

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-651](#), 2004-12-08, Žin., 2004, Nr. 178-6608 (2004-12-11), i. k. 1042330ISAK003D-651
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-303](#), 2007-06-13, Žin., 2007, Nr. 69-2749 (2007-06-23), i. k. 1072330ISAK003D-303
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-433](#), 2007-09-28, Žin., 2007, Nr. 103-4232 (2007-10-04), i. k. 1072330ISAK003D-433
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-627](#), 2008-11-24, Žin., 2008, Nr. 138-5469 (2008-12-02), i. k. 1082330ISAK003D-627
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-311](#), 2009-05-05, Žin., 2009, Nr. 53-2117 (2009-05-09), i. k. 1092330ISAK003D-311
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-1025](#), 2009-12-24, Žin., 2010, Nr. 1-39 (2010-01-05), i. k. 1092330ISAK03D-1025
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl Kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-176](#), 2010-02-26, Žin., 2010, Nr. 27-1245 (2010-03-06), i. k. 1102330ISAK003D-176
 Dėl žemės ūkio ministro 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 3D-1025 "Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl Kilmės knygų nuostatų" pakeitimo" pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-766](#), 2011-10-19, Žin., 2011, Nr. 130-6202 (2011-10-29), i. k. 1112330ISAK003D-766
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-179](#), 2012-03-19, Žin., 2012, Nr. 34-1643 (2012-03-22), i. k. 1122330ISAK003D-179
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 "Dėl kilmės knygų nuostatų" pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-11](#), 2014-01-14, paskelbta TAR 2014-01-20, i. k. 2014-00344
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 „Dėl kilmės knygų nuostatų“ pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
 Nr. [3D-289](#), 2014-05-21, paskelbta TAR 2014-05-21, i. k. 2014-05583
 Dėl žemės ūkio ministro 2001 m. birželio 29 d. įsakymo Nr. 220 „Dėl kilmės knygų nuostatų“ pakeitimo